

PROCHO

vydává prochor

píše bohumír procházka

ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí • <http://prochor.unas.cz> • 1. říjen 2016 č. 10 / 16

Prohlížím JMP fotky

Je jich 349. Mám z toho udělat výběr, ale nic se mi nechce smazávat. Těch jenom pár událostí, kterých jsem se zúčastnil, nějak leží mi v hlavě a nemůžu se s nimi rozloučit, i když stálo mě spoustu sil.

Jistě, nejdřív **Cirkus Nostalgie**. Ta parta pěkných holek (i kluků), která se tu sešla krátce před začátkem a nazkoušela asi pětáctyřicetiminutové představení. Každé bylo jiné. Jednak si děti tahaly los a podle něj se hrálo. Takže cirkusáci nevěděli, co bude za chvílku. Prý by to nebyla žádná legrace, kdyby bylo všechno plánované. Juliana jako Mořská panna byla v kašně čtyřikrát denně. Pak hned vyždímat a být připravená na Hada.

Kapela Tygroo hrála své rytmické i nostalgické melodie taky pokaždé jinak. Pražili se na slunci – a vydrželi. Nic neodbyli. Některé diváky viděl jsem několikrát za den. Fotil jsem usmívající táty a stejně se smějící děti na jejich ramenou.

Dívky při tisku mořských panen v naší dílně ke každé vyběhly, aby pečlivě přitáhly lis, protože tohle děti nezvládnou. Ale pak dětičky pečlivě skládaly tu loutku a roztahovaly capičky nýtků, aby loutka dokázala pohybovat rukama a vrtět ploutví. Málokdy dělají si dneska děti něco svýma rukama. Však si toho pak náležitě váží. A my jim vysvětlovali co je linoryt. Vůni tiskařské barvy měly na svých rukách. Tak to byl Cirkus Nostalgie.

Vedle měla Kačka svou kavárnu. Francouzské palačinky na sladko

(marmeláda, banány, mák, povidla) i slano (s rajčaty), limonády jablečná, mátová, šalvějová ..., bramborák se zelím, sušenky s měsíčkem, s chia semínky a jiné. Někdo ve frontě, někdo s donáškou ke stolku. Dvě půvabné servírky, pan vrchní ve fraku a s kamennou tváří. Kdo si dal čaj, připravila servírka rybářský prut a spouštěla příslušné byliny do hrníčku. Vrchní k tomu pustil metronom.

Tisklo se i v Jezuitské koleji. Tam dokonce na lise, který byl podobný tomu Gutenbergovu. Ano, trvá to dlouho, barva špiní, ale voní. Hlavně ale vydrží. Zůstává. Déle než fotka. Zůstává poctivé dílo našich rukou.

Kolej – oáza klidu uprostřed toho jičínského vřeštění všelikého. Kdo má hotovo, sedí si v tom oprýskaném baroku, dá si bramborovou placku pečenou na klasičkových kamnech, k tomu limču, či kafe a může si koukat na svoje dílo, které zatím usychá na šňůře. Jaromír vypráví, jak začali tisknout bibli a že je to dílo na dlouhou dobu. Až tohle dokončí, bude kolej opravená. Ale to se asi za našeho života nestihne.

Martin točí si na šlapacím soustruhu své káči, jinak zvané čamrdy. Kdo ještě dneska umí honit káču, aby se pořád točila?

Ještě vstoupily do JMP dívky Kristýna, Anička, Pavlína, Jitka. Vymyslely si svůj program na každý den. Jsou v něm, kromě dílen i přednášky. Třeba o tom, jaké aktivity zajímavé se v Jičíně konají.

Inu i tohle nezvyklé zaznělo v programu, který dívky připravily a kterým JMP obohatily. Druhá možnost, jak taky může festival vypadat. Takle aktivita jmenuje se

To nám možná chybí v současném světě. Pořád jsme s někým propojeni. Musíme někdy vypnout.
(Keniči Abe – japonský bohemista)

Jiní čin a je alternativou, vedle pasivního poslouchání muziky. Je pohledem, přínosem trochu jiné generace, než je generace politiků, kteří jistě dělají všechno správně. Každý má svou představu o festivalu Jičín město pohádky. O tom, do jaké míry se vydařil. Jistě, že vydařil. Svítilo sluníčko, v průvodu šly významné osobnosti. Mnoho šašků i různých maškar, vědomých si své důležitosti. Někde přetékal odpadní koše, vodu v kašně zámku bylo by dobré vyčistit. Ale to jsou relativní prkotiny, to se dá pro příští rok vylepšit.

Ještě Pohádkové noviny. Tam se v historii vystřídalo několik redakcí. Za party manželů Wildových se po odečtení cukrárny pro redakci veškerý výtěžek z prodeje nesl do Dětského domova v Nechanicích. Ti, kdož si noviny koupili, o tom věděli. Letos se zatím neví. Asi se tenkrát vydělovalo víc, protože si tisk redakce zajistila sponzorsky. V současnosti se z výtěžku prodeje platila tiskárna. I tahle letošní zkušenost by mohla být pro příští rok námětem k zamyšlení.

Poslední dva odstavce nic nemění na tom, že letošní festival se díky velkému úsilí desítek, spíš stovek lidí vydařil.

Ježdítka po všem

Balbineum je krásný název pro skupinu jičínských přátel, kteří se rozhodli usilovat o využívání a hlavně postupnou opravu Jezuitské koleje. Tu začali stavět už v roce 1628 a celý komplex byl dokončen 1692. Stavba měla pestrý stavební i jiný osud. Školské zařízení nakonec skončilo jako kasárna, naposledy byla tu sovětská vojska. Pak bylo využito jen krátkodobě, ale vždy k účelům kulturním.

Několik pokusů o opravu a přestavbu, zejména ze strany aktivistů skončilo neúspěchem z důvodů, které jičínská radnice označuje „nenašel se vhodný dotační titul“. Česky je to známá fráze o tom, že nejsou peníze. A těch by bylo potřeba pro opravu a rekonstrukci mnoho. Hovoří se o stovkách milionů. Systémem politických hrátek smazán byl i projekt Valdštejnova Eurouniverzita.

A tak přišlo Balbineum. Název proto, že Bohuslav Balbín tu kdysi učil. Parta

kulturních Jičíňáků se rozhodla oživovat Kolej po částech. Organizuje malé, ale pozoruhodná konání zejména na nádvoří, kam přijdou pravověrní Jičíňáci. Rukodělně tvůrčí dílny, koncerty, divadlo. Ale i přednášky, diskuse. Součástí je i kavárna s unikátními bramborovými plackami.

V době festivalu Jičín město pohádky byl v Koleji knižtisk. Poctivý, se správně špinící barvou a knihařským lise. Každý si mohl vysázet a vytisknout list na lisu, sestrojeném podle toho, na jakém tiskl pradávno tomu Gutenberg.

A jsme u knih. Balbineum se rozhodlo vydávat knihy. Založilo k tomu edici a v neděli 11. září pokřtilo svou první knihu. Pokud se podaří dodržet záměr, vyjde každý rok alespoň jedno dílo. Edice se jmenuje BUM a knížka má název Ježdítka po všem. Jak ježdítka vypadá, neprozradíme, ale udělat si ho může podle přiloženého návodu každý. Autoři knihy jsou manželé Lhotákoví, barevné ilustrace pořídil Robert Smolík, který je spolu se Lhotákovými i autorem textu. Fotografie výrobků udělal Martin Vosáhlo.

V knížce je vyprávění o manželích Renatě a Martinovi. Jsou to čeští loutkaři, tvůrci hraček. Jezdí po výstavách, festivalech. Martin roztočí svůj šlapací soustruh, Renata připraví pro děti nástroje. Mnozí drží pilku, či kladívko v ruce poprvé. Poznávají krásu rukodělné práce a radost z udělaní. Z toho, že si domů odnášejí jednoduchou loutku. Máme-li vyslovit klíčová slova, tak je to Nápad a Jednoduchost. Společně všechny návody popsali, přítel Robert nakreslil půvabné obrázky. Jeho dokazují, že žádná radost není zadarmo. Listy knihy koupí si malý čtenář v obálce a podle návodu sám si knížku sváže.

Je na světě kniha a nové nakladatelství. Jeho vznik je odvozen od člověčí snahy zachraňovat kulturní dědictví. Od toho, jak širokým pojem je kultura. Hlavně ale je tu důkaz provázanosti a spojitosti kulturních žánrů. Jedna bohubilá snaha vytváří další. Přicházejí lidé, objevují se nápady. V jičínském případě je to baroko. Skvělá stavba, která vnímavé lidi provokuje k činům. Potom už je potřeba jen práce.

Paní učitelka

Nechápu, proč mě to tak sebralo. Nechce se věřit – z A je paní učitelka. Má třídu. Pátou. Prostě pětku. Pozitíří převezme své páťáky. Svou první opravdovskou třídu.

Byl to měsíc nebo dva, co jsem ji fotil v Liberci s ostatními v modrých šálách na promoci. Bylo to pět roků, co na studia nastoupila. Pět roků docela dřiny. Není moc flákač, tak makala. I trochu spolu makali. Bavilo.

Jdu se podívat na třídu pro devatenáct páťáků. Připevňujeme nástěnku, kam si páťáci za dva dny budou dávat listy o sobě. A vymýšlí zajímavosti, s kterými se uvede. První dny jsou ve vztazích důležité. Cosi pokaženě těžko se pak opravuje.

Za dva dny bude tam sama. Jedna ku devatenácti. Ve všem musí si sama poradit. Nebojí se. Zná to. S dětmi dělá od malička. V gymnastice, v aerobiku, na soustředění, na táborech. Na učitelování šla cíleně. Ale teď je to krok do opravdového života profesního. Do povolání.

Chtěl bych tam být. Neviditelný. Toho prvního. Až bude z košíčku rozdávat klíčky od šatních skříněk. Má to připravené. A pak, až promluví vážné slovo k páťákům.

Vlastně ani nevím proč. Nebo je to tím, že i já jsem deset roků pedagogoval?

Jinčí čin

Skupina 4 dívek vnesla do JMP rozličný nový program. Jeden se jmenoval Pecha Kucha Jičín a nikdo nevěděl, co to znamená. Taky se to nepodařilo přesně splnit. Ale to nevadí, účelu bylo dosaženo jinými prostředky. Jedná se o setkání lidí nad určitým tématem. Aby se zabránilo ukecanosti, je každému povoleno 20 obrázků a smí mluvit tuším 3 minuty. Tématem byla zajímavá místa a zajímavé aktivity v Jičíně.

Jak pravím, přednášející tohle nedodrželi, takovou presentaci si nepřipravili, protože Pecha Kucha neznají. Ale přišli všichni a takto pravili (zestručním):

Tomáš Kudrnáč Mluvil o skejt parku, taky ale jiným názvem pumprack. Tj. zvlněná dráha na kola pro malé a velké. S partou nadšenců ho naproti školce Máj vybuodovali,

asfaltem potáhli. Pak ho ale museli zmenšit, asfalt odstranit. Nebyly dodrženy jakési předpisy. I v tomhle stavu funguje, děti tu řádějí. Zajímavé je, že v Lázních Bělohradu směli postavit stejnou dráhu v náležitém rozměru a s asfaltem. Předpisy stejné, postoj zástupců lidu a úředníků různý.

Jan Kindermann. Z iniciativy společnosti Baševi a za přispění rozličných organizací a orgánů byl dům bývalé židovské školy (Židovská ulice 100) přeměněn na další jičínské kulturní centrum. Stálá výstava židovských spisovatelů a jiných umělců, přednáškový a výstavní sál. Zázemí pro synagogu. Spousta skvělých výstav většinou s židovskou tematikou. Přednášky, například Michael Žantovský, Martin C. Putna a další. Koncerty apod. Zase předpisy. Do roku 19 nesmí objekt vydělávat (nesmí tu být kavárna, ubytování a další). Pak se prý uvidí.

Jiří Wilda – vězník na Valdické bráně, režisér. Výstavy, koncerty. Prázdninový festival, hlavně divadelní, advent na bráně. Vzpomínka na předchůdce Aleše Panochu. Teď hlavně Závěsné divadlo, které tu hraje v unikátním vězním prostoru a na schodišti. Nejméně jedna premiéra ročně. Představení vyprodána.

Tadeáš Pithart. Seděli v hospodě a vymysleli Propadák. Oživilo lom na Čerovce. Už dva roky festival bez vstupného. Kapely, autorské čtení, obrazy. Ale i přednášky (geologická, o lomech v okolí Jičína). Opět poděkování městu a jmenovitě paní Faruzelové. Jaké se vyskytly překážky? My jsme žádné překážky neměli. Fajn parta kluků a holek. Příští ročník 10. 6.

Jiří Vydra – Lodžie. Letos 5 let kastelánem. Lodžie začarovaná ruína? S partou tu vytvořil Kulturní imaginárium. Divadla, koncerty, tvůrčí dílny. Trochu jinak. Účastní se mnoho jičínských spolků a institucí. Pochvala, že veřejný sektor v Jičíně může fungovat. Děje se to, o čem se jinde jen mluví.

Jaromír Gottlieb - Balbineum. Další pokračování snah o opravy a postupné využívání Jezuitské koleje. Balbineum je asi šest lidí a několik příznivců. Jmenuje se podle Bohuslava Balbína, který tu kdysi učil. „Jičín má malé prostředky a obrovskéj

barák,“ pravil Jaromír. Navázat na Valdštejnské snahy po vzdělávání. Vytvořit internátní školu na jeden či dva roky, postgraduály o prázdninách. Učit něco, co není ve stávajícím školském systému. Od zahrady po tesařinu. Univerzální dílna. Přizemí by sloužilo veřejnosti, patro učebny a kanceláře, nahoře ubytování. „My jsme zblbli, že chceme hned 500 milionů. Dejme do koleje každý rok milion. Ať to dodělají naši synové...“

Luděk Havel. Spřízněný radní. Způsoby jak některé nápady prosadit. Dát projekt do smysluplné podoby. Získat mezi zastupiteli lidi, kteří to dovedou prosadit.

Pavčina

O výstavách Pavčiny Gardianové se dobře píše. Jednak je fotogenická a druhak má něco společného s modelkami na svých obrazech. Nebudu psát co, nedovedu to pojmenovat. Paní malířka v Železnici vystavuje akty. Ženské akty. Ne, vůbec není pravdou, že maluje jen akty. Ale do železnického muzea je přivezla. Retrospektivu, jak prozradila. Viděl jsem dataci z roku 2002 i úplně čerstvou.

Jistě, že na téma žena malující akty vyskytne se spousta otázek, směrem ke tvůrkyni. Jistě, že mnohé mohou mít pikantní nádech. Jistě má na podobné otázky paní Pavčina připraveny odpovědi. Vždyť je to téma dráždivé. Kupodivu nejen pro pány. Ale není největším půvabem procházet se výstavou, otázky klást a odpovědi vyslechnout? Myslím klást sobě a sám si odpovídat. Prostě uspořádat si chvilku na téma – co mě napadá. Jaképak dlouhé oduševněné řeči, když si obrazy můžu užívat sám. Po svém. Neveřejně.

Paní malířka nemaluje jen ženské tělo. Maluje duši. Duši ženy, duši člověka. Ale příznějme, že člověka – ženy. Už jen názvy: Vzpomínky, Rozjímání. Ale i Lastura noci, Výzva noci, Hořkost. Ale pozor, jsou tu i portréty. Pro autora těchto řádků nejzajímavější. A abstrakce. Náznak.

Jsou vernisáže v Železnici společenskou událostí. Tak bylo i v sobotu 17. září. Zajisté přispěl k tomu i muzikant Zdeněk Merta, který přijel výstavu zahájit. Obvyklý projev

„zvrhl“ se v dialog s umělkyní a to bylo prima. Nejen pro to, že to bylo neobvyklé. Zaznívaly názory: „Tyhle obrazy by mohly přimět fotbalistu, aby chodil na výstavu. Nebo faráře, aby měl v zákristii výstavu.“ Netušil asi pan Merta, že v nedalekém kostele Sv. Jiljí má pan farář Kordík výstavní prostor. A vystavoval tam i mistr Komárek, ke kterému se Pavčina Gardianová hlásí jako ke svému učiteli. Jak je to všechno dění propojené.

Mistr Merta dialog utnul tím, že by si přál, aby klavír byl trochu rozladěný. Byl? Nebyl? Věta z jeho Symfonie barev zněla úžasně. Výstava potrvá do 27. října.

Židovky s Nobelovou cenou

Paní Zuzana Prudilová z Židovské obce v Brně vypráví, že při práci narazila na internetu na téma židovek – nositelek Nobelovy ceny. Téma zaujalo, hledala, hledala a tak vznikla přednáška, se kterou přijela ve středu 21. září do Jičína. Kam jinam? Do Židovské školy, tedy domu spolku Baševi, který se židovským tématům věnuje.

Byl ten Alfréd Nobel zajímavý a skvělý člověk. Ve své závěti stanovil přesná pravidla udílení a ta stále pečlivě dodržována. Diplom, medaile, přibližně 24 milionů v přepočtu na české koruny. Od roku 1901 bylo oceněno 900 lidí, ale z toho jen 48 žen a z toho je 8 židovek. „Být ženou, a ještě židovskou, byl ve světě vědy vždy problém...“

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník
založeno roku 1998

Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín,

tel.: 493 523 492, 723 128 942

Evidenční číslo MK ČR E 13158

e-mail: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí

APEL, s. r. o. Jičín a Město Jičín

Je zajímavé a příznačné, jak laureátky měly v mnohém podobný osud. Některé musely před fašismem ze své země utéci. Většinou do Ameriky. Ale třeba taky do Švédska. Ani v osobním životě neměly to lehké. Uzavření sňatku mnohým bránila rodina. Přece si dcera nebude brát černocha. Problém měly ženy se studiem, nakonec i v práci. Například Rosalyn Yalow Sussman byla jedinou ženou mezi 400 pedagogickými pracovníky na své univerzitě. „Pokud chcete být dobrou manželkou a matkou, musíte pracovat trochu víc, než muži.“

Zuzana Prudilová dovede své vyprávění okořenit zajímavými příběhy ze života těchto žen. Zájem vzbudila zejména Elfriede Jelineková. Prý její romány jsou nabitě sexualitou. Ale také jsou to otázky politické. Rakušané se ještě ne zcela vyrovnali s fašismem. O ní rozproudila se diskuse. I proto, že Hanekeho film podle jejího románu Pianistka vyvolal ohlas.

Je Židovská škola místem, kde se potkávají lidé, kteří se už znají. Společnost Baševi zve zajímavé přednášející a Jičínáci se seznamují s aktuálními tématy. Otázka menšin hraje tu velkou roli.

Povídáme si i o tom, že praktikujících židů není mnoho. Ale těch, které se k tématu hlásí, ba možná i k některým idejím, je dost. Za to zaslouží Baševi, jmenovitě Tereza Dubinová, Jan Kindermann a další, poděkování.

Jiní lidé

V tom je ČR Vltava úžasná – představuje nám trochu jiný svět, jiné lidi. Osudy (půlhodinka od 11:30). Zajímaví lidé vyprávějí. Vladimíra Bezdíčková a ostatní z tvůrčího týmu zvou odborníky různých oborů. Trochu jiné, než jsou v ČT. To jsou lidé, kteří se nemusí stylizovat, předvádět. Vyprávějí o sobě. Ale aby na svém příkladu pověděli o době, ve které žili. Příkladem je kunsthistorik Petr Porcal.

Čtení

Iva Pekárková Pečená zebra

Bude to pěkně dobrodružná povaha, pokud se podíváme do CV, ta Iva. Od taxikářky

v Americe, po spisovatelku a novinářku v Česku. Pohybovala a pohybuje v různých světech, umí se dívat a naslouchat. To už je pak snadné stát se spisovatelkou. A ona si to užívá. Piše dost, témata rozličná. Jakož je i pestrý náš život.

Tématem Pečené zebry jsou hlavně Afričané a jejich život u nás. Jejich vztah k nám a náš k nim. Co mi o nich víme? Co vůbec víme o „jiných“ lidech? Ať jsou z východu, nebo z jihu? To co nám o nich vypráví pan Konvička a jemu podobní. Proto jsem rád, že Iva tuhle knížku napsala a my můžeme nahlédnout. Některé věci tím pádem lépe pochopit. Zase angažovaná literatura. Skrytě, ne polopaticky. Sociologická studie beletricky podaná.

Ale jistě. Drogy, chlast, sex. Podvody mnoha druhů. A do toho najednou krásný vztah k dětem, k ženám. I strach před partou skinů, o kterém se černoch stydí mluvit. Drsná i krásná řeč. Autorka zná žargon. Stačí nemnoho slov a naznačí, co znamená být migrantem. Víme my, jak to chodí mezi těmihle lidmi? Nebo nám stačí si to přečíst v románu jako zábavu? Nebetyčný rozdíl mezi mužským a ženským světem. Najednou ale krásný vztah v rodině. Vztah k dětem.

I kuchařské recepty. A nakonec, když nemají v hospodě vepřové koleno, tak si prostě objednáme pečenou zebrou.

Kamarád poslal výročku za rok 15

Kamarád je název instituce. Starají se o lidi mezi šestnácti a pětapadesáti léty. Mají denní stacionář a obstarávají sociální rehabilitaci. Výročka – žádné velké popisování, ale fotky o tom, co dělají. Na těch fotkách se kamarádi usmívají. To je nejlepší výpověď. Bez dlouhých slov. Celkové příjmy na jejich konání přesáhly čtyři miliony.

Toliko bych méně používal slovo realizovat. Realizují sociální služby, realizují Kalendář. Ano, Kamarád vydal kalendář Jičín očima Kamarádů. Nafotili ho klienti. Je jich v organizaci celkem jedenatřicet.

abc

Brrrr. Kde jsou Vpředy, Junáci? Kde je Mladý hlasatel. Lidi si dávali čísla těchhle

časopisů svázat, dědila se po generacích. Dá si někdo tohle ábíčko svázat? Je plné příšer, klipových zpráv. Nedětských vtípů, odstrašující reklamy a nečeských slov. V recenzi na hru Injustice se praví: „Každá postava má své vlastní údery, pěkný tutoriál, dobrý příběh v singleplayerové hře. Online multiplayer zlobí.“ Ty vole, nekup to.

Ivan Orel: Idioti na plavbě kolem světa.

Podle Magaljšenovy Viktorie postavili si za několik roků loď. Říkali ji Viktorka. Mezi léty 1999 až 2004 s ní obeplouvali svět. Obeplouvali, protože nespěchali. Kotvili. Poznávali. Pevniny, ostrovy, přírodu, lidi. Trochu jiný život tam. Poznávali i sebe. Posádka se měnila, lidé vystupovali, nastupovali. Nikdo předem netušil, co dřina při stavbě, či plavba s člověkem udělá.

Proč idioti? Pustí se do něčeho takového normální člověk? Ivan Orel popisuje přírodu na malých ostrůvcích. Život domorodců. Hned vedle krušnou plavbu v desetimetrových vlnách. Jak vypadá při tom soužití na lodi.

Knižka má spoustu fotek, kreseb, náčrtů. Vyšla 2006. V KVČ je dostupná.

Kousky z deníku

28 08 2016 Přišel

si sednout nepozván. Tenhle mi nevaří. Neříká plané řeči. Lítal érem, stavěl s Krautschneiderem loď, na jedné přeplul z Ameriky sem. Necítí potřebu se předvádět. Ale chce se mu... Teď nevím, jestli mám napsat, že postěžovat. Snad ani ne. Mluvit. Svěřit se. Popovídat si. Je sám. Stará se o maminku. Je zarostlý, ale asi udržovaně. Dal si pivo a panáka něčeho průhledného.

Mluví s odmlkami. Nepoznám, jestli skončil myšlenku, nebo hledá jen slova, aby ji dokončil. Mluví stručně, věcně. Mám pocit, že otvírá témata, která ho trápí. Asi, která nemá moc s kým probrat. K tomuhle je hospoda dobrá. Těchhle deset procent hospodských řečí má smysl. Vyslovuje jména lidí, politiků, novinářů. Je vidět, že čte, a ne Blesk.

Jediné co mi napadá: „Sepiš to, vole. Se ti uleví a lidstvo bude mít o čem přemejšlet.“

29 09 2016 Budiček

V 02:46. Nějaká mašinérie v nás. Buď ve zpracování potravy, nebo myšlenek. Vyšle signál k pozornosti. K nespaní. Začne šrotování. Hrne se přemejšlení... Přechávkám témata. Bojím, že je zapomenu. Peřina přes hlavu, jako izolace od světa. Nepomáhá. Vstát, psát! Ať si lidstvo užije.

30 09 2016 Rozvázím.

Jezdím Jičínem. Potkávám tváře, postavy. Uvědomuju si, že je znám 30, 50 let. Jak se změnili ve vzhledu. Oni si mě nevšímají. Proč taky? Někteří už starci. Čím dál víc holí, vozíku všelijakých, i elektrických. Hledím do tváří manželů, kteří nedávno, cha, cha, je to těch 30 až 50 let, byli kluk a holka. I já takovej musel být.

Najednou si s T povídáme, i když jsem si to zakázal kvůli času. Chodila do dětského oddělení KVČ s malými holčičkami. Jedna je teď maturantka. Jinde zase zdvořilostní dotaz na dovolenou přechází (přes zákaz) ve vyprávění o Rujaně. Kdo dnes jezdí na Rujanu? Prý je tam dráž, než v Itálii. A já až zasněně vzpomínám na křídové útesy, dál na Usedom, pokračování na Helskou kosu. Jantar... Jedu dál. Roznáška pokračuje.

05 09 2016 Rodina

Přiznávám, že návštěvy mne spíš štvou. Podle nějaké zásady: Vítejte, my k vám taky nechodíme. Vystačím si sám nebo s Há. Mám pocit, že většina řečí jsou plky. Když se někdo ohlásí, že přijede za chvilku, dělá Há diplomacii. A já musím náhle odejít nebo něco vyřídít u počítače. Okolí si zvyká.

Tak přijelo kousek rodiny. Ve mně zvitězil pocit odpovědnosti. Nakonec stojíme v Libáni na louce za naším bývalým barákem. Neodvažujeme se jít dál, ale z venkovního pohledu dohadujeme se, kde co bylo. Nostalgie? Nejednou docházíme k tomu, že na té louce sestavujeme portrét rodičů. Každý něco přidáváme. Najednou zjišťujeme, že v mnoha ohledech nevíme, jací byli. Objevuje se spousta otázek, na co všechno bychom se jich chtěli zeptat. Tak na

tyhle otázky tady na zemi už odpověď nedostanem.

Spoustu věcí jsme si dřív nedovedli představit. A ani jsme o nich nepřemýšleli. Jak to bude s dětmi. Zejména, když se budou stavět na vlastní nohy. Až teď k staru uvědomujeme si, jak je rodina důležitá.

07 09 2016 Život končí v kontejneru

Říká se tam Babylon. Každý má svou cimříčku s kuchyňkou, jistě že s televizorem, co by taky celý den dělal. Cimříčky ústí na pavlač, tou jsou propojeny. Tam se potkávají, tam spolu hovoří, stěžují si na bolavé klouby, na oschlé knedlíky. I na děti, které se zase na ně nepřišly podívat, to víte, nemají čas.

Senioři, jak se teď moderně říká. Asi je to dobře, je to zajímavější slovo, než důchodci. Někdejší výraz – stařeny a starci je pro někoho drsný. Proč připomínat, že za tímhle stádiem už je smrt.

Ale ona přijde. Někdy dost najednou, neočekávaně. Zůstane cimříčka prázdná, je potřeba připravit ji pro dalšího čekatela. Pozvou se děti, kterým se teď říká pozůstali. Projdou cimříčku, otevrou šuplíky, skříň. Něco málo vyndají, to ostatní jsou krámy. Snad to ani neřekají štítlivě. Přistaví se kontejner.

Přijedou stěhováci. Cizí lidé. Je to jejich zaměstnání, začnou vynášet nábytek. Židle, některé ještě dobré. Mají pečlivě obšitý podsedák. Ještě rukou šitý. Jarmárky, možná i trochu starožitné. Jistě z masivu. Tj. z klasických smrkových prken, které jsou pro někoho vzácnost. Žádná dřevotříska, lamino. Ve skříňkách jsou šuplíky. Ještě plné. Vynesou se zvlášť – a vysypou. Poklady. Šitíčko. Knoflíky vytríděné podle velikosti. Patenty, které opravdu držely. A klubička. Klubička všech barev. Kdysi se staré svetry páraly a znovu se pletlo. Předválečná vlna, to byla kvalita.

Všechno vysypané na dno kontejneru je na pohled krásnou barevnou mozaikou. Obraz jednoho života. Tady na zemi skončeného.

09 09 2016 Stmívá se,

spěchám domů. Budu večeřet, možná si povídat se ženou, to podle nálady. Pak

možná televize, možná čtení, psaní. Brzo usnu. Ale na náměstí sedí J. Sám. Volá, zdravíme se. Frčím dál, přece spēchám, ne? J bude ještě chvíli sedět. Co by dělal, když je takhle sám. Možná pak doma pustí televizi. Nic kloudného tam není. Možná zkusí číst. Nebaví. Písmenka mu skáčou před očima. Neměl by usnout, nespál by v noci. Možná ... Možná taky umře.

A já, vůl, jsem neměl čas se zastavit.

10 09 2016 Pracujeme

v tvůrčí dílně na výrobu Mořských pan vedle cirkusu Nostalgie v rámci JMP. Tam Mořská panna hraje, pak si děti přijdou udělat loutku. Nejdřív si musí vytisknout podle linorytu Kubu Horkého její části, pak pospojovat. Zajímavé pozorovat dětské ručičky jak se snaží. Zajímavé hledět i na maminky, jak hledí na své děti.

Úžasná věc, udělat si něco vlastním rukama. Děti nejsou zvyklé. Některé jsou půvabně nešikovné. Ale pak mají radost z loutky, kterou si samy vyrobí. Hlavně se diví, že je to zadarmo. Říkáme jim, že je to taky trochu jejich dílo. Proto. Jo, jsou krásně špinavé od tiskařské barvy.

Je to úžasná věc, ten tisk. Utáhnout lis, je makačka. Barva voní a špiní. Pak dlouho schne. Tedy dlouho špiní. To je dobře. Děti vidí tvorbu a podílejí se na ní. Vidí, že nic není hned, jsou při tom špinavé ruce a musí se čekat na uschnutí. Poznávají rozdíl mezi Udělat a Koupit.

Taky hodnotíme přístup rodičů. Některí poslední větu nechápou. Spěchají na děti. Rozptylují je přinesenou palačinkou. Nešikovně se jim do práce hrnou a spíš překážejí. Ale většina je těch rodin, které chápou.

Vůně tisku a dřina lisu vede nás do Koleje, kde Balbium taky tiskne. Jaromír s Robertem vyrobili kopii Gutenbergova lisu. Tvrdí, že budou tisknout Bibli. Vyřežou písmena, vysázejí stránku, potřou barvou, protáhnou lisem. Pak zjistí, co je špatně a doupravou. Zatahují do toho děti. Chytají se i rodiče. Skvělé.

Gutenberg vydal svou bibli v roce 1455. Od té doby se na klasickém tisku moc nezměnilo. Není to úžasné?

14 09 2016 Probuzení 02:43

Často takhle. Jen rozdíl plus, mínus dvacet minut. Kdosi mi oznamuje, že nemám spát. A zařídil to. Civím do tmy. Karel Šebek, bláznivý básník o ní, o tmě, tvrdil, že je tak barevná. To nevidím. Blázen sem, básník ne. Nic mě nebolí, vlastně je mi tělesně nezle. Můžu se přikrejt i odkrejt, oči otevřít, zavřít. Tak co řukám? Jen ta hlava. Pořád se v ní něco mele. Hlavně co jsem neudělal a měl bych. Někdy, ve vzácné chvíli, začíná mi hlava psát. Objevují se věty. Některé pěkné. Ale je zapomínám. Je to dobře? Pro lidstvo asi jo. Bude ušetřeno.

Teď ani hláska. Podle osvědčeného vyzkoušeného receptu беру knížku, peřinu, vyzkusu si na gauči. Knižku (Idioti na cestě kolem světa) špendlím na pelest, je těžká. Čtu. Někdy takto do půl hodiny usnu. Varianta A.

Varianta B, to znamená, když neusnu do hodiny, jdu si dělat zelený čaj a zapnu počítač. Zelený čaj prý povzbuzuje myšlení. Píšu třeba o tom, co znamená čtení. Ruská autorka Ljudmila Ulická líčí, jak Soněčka léčila životní trable čtením. Vybrala z knihovny román, četla celou noc. Narkotikum. Přenesení se do jiného světa. Lepšího? To nemusí být. Prostě do jiného.

KaNiHu

- Že nezavřou pusy, to je běžné. Neříkám tím, že jsme si zvykli. Teď to ale Hubert vylepšuje. Za každou druhou větou v rozhovoru ptá se: „A proč?“ Chvilí dá se snést. Ale jen chvíli. Řeknu: „Když se budeš takhle blbě pořád ptát, nebudu s Tebou mluvit.“ „A proč?, zeptá se.

Pozoruju ho, jestli se škodolibě usmívá, nebo za to nemůže.

- Je to úplná maličkost, ale dá se s tím zahnat spousta jejich nudy. Sada pivních tácků rozmístěná na koberci. To jsou kameny v řece. Skáčíme z jednoho na druhý, nesmíme se namočit. Měním trasu. Bezva zábava. Papír nebo karton

po něčem. Na něm skvrny. To jsou ostrovy. Lodička proplouvá, nesmí ztroskotat...

Ale se nejvíc Nina chytá na písmenka. Napíšu její jméno, pak ještě jednou. Nina papír rozstříhává. Pak to jméno nebo jiná slova sestavuje z písmenek. Objevuje, jak se ze stejných písmen dají sestavit všelijaká slova.

- Jindy. Nájezd miláčků, kterým mám zakázáno říkat hajzlíci. Ale oni trochu hajzlíci jsou. Ale i trochu miláčkové. Há nešťastně (ale i šťastně) vymyslela bramborové placky. Přinesli si stoličky, protože na kredenc ještě pracovně nedostanou. Vyfasovali zástěry, těch máme dost. Ale válečky jen dva, tak se porvali. Válečkovali, uždíbovali za syrova, mouka a brambory zaplavily byt. I jejich oděvy. Pak jsme to převzali my. U stolu, když ochutnávají, jsou méně nebezpeční. Pak přetrhli korále, ty nejmenší. Z koberce se dobře vyzobávají. Tak vyzobávali. Chvilka klidu. Naše káva. Když bylo ticho neobvykle delší, zbystřili jsme. Protože najednou nebyli. Zbystřili jsme víc, kontrolovali okna, zda jsou zavřená. Zpod postele ozval se tlumený checht. Všechny příhody s milhajzlíky mají dobrý konec. Ozvalo se spásné: „Výtahu, výtahu!“ Měli za úkol přivolat výtahu. Tak přivolávali. Těšili se, že dole budou moci každý vyzkoušet poplašné tlačítko, které zvoní v celém domě. A kterého si sousedé už nevšímají. Konečně se jich zbavíme.

Ale spásný konec se nedostavil. Už byli dlouho pryč, když z televizoru začalo se ozývat neobvyklé pípání. Když jsme se ujistili, že nepatří k probíhající reklamě, znejistěli jsme víc. Že by islamistické atentáty i v Jičíně? Budík. Pod obrazovkou ležel obyčejný budík z levného prodeje, který nepoužíváme. Hubert ho objevil, nastavil. Ale rafinovaně na čas, kdy už bude odjíždět ke svému domovu. Vůl. Teď se, pětadvacet kilometrů daleko, třeba usmívá. Ale taky je možné, že usnul. Zase jedno geniální dítě v rodině.